

KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

ÜNİTE / TEMA	KONU (İÇERİK ÇERÇEVESİ)	ÖĞRENME ÇIKTILARI	SENARYOYA GÖRE SORU SAYISI			
			1	2	3	4
1. ÜNİTE FELSEFENİN DOĞASI	- Felsefenin Anlamı - Felsefi Düşüncenin Özellikleri - Felsefi Düşüncenin Gelişimi - Felsefi Sorunun Temel Özellikleri - Felsefenin Diğer Alanlarla İlişkisi - Felsefenin Bireysel ve Toplumsal İşlevi	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	2	3	3	3
2. ÜNİTE FELSEFE, MANTIK VE ARGÜMANTASYON	Düşünme ve Dil İlişkisi	FEL.10.2.1. Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme	2	1	1	2
	- Mantık ve Argümantasyonun Temel Kavramları - Argümantasyon Yapısı	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	2	1	2	2
3. ÜNİTE VARLIK FELSEFESİ	- Varlık Felsefesinin Konusu ve Temel Kavramları - Varlık Felsefesinin Temel Problemleri (Varlığın Var Olup Olmadığı, Varlığın Ne Olduğu)	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	-	-	-	-
4. ÜNİTE BİLGİ FELSEFESİ	- Bilgi Felsefesinin Konusu ve Temel Kavramları - Bilgi Felsefesinin Temel Problemleri (Bilginin İmkânı, Kaynağı ve Doğruluk Ölçütleri)	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	-	-	-	-
TOPLAM SORU SAYISI			6	5	6	7

Erdal Aydemir
Felsefe Öğretmeni

Ceren Toker
Felsefe Öğretmeni

... / ... / 2026

UYGUNDUR
Fırat Esen
Okul Müdürü

2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 10.SINIF FELSEFE DERSİ
1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

3. SENARYO

1) Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

Bir öğrenci hocasına sorar: “Üstat, düşünmenin sonu yok mu? İnsan neden hep bilmek ister?” Hoca bir süre sessiz kalır ve sonra der ki: “Bilmek, insanın doğasındaki susuzluktur. Her bilgi, yeni bir bilinmeyenin kapısını aralar. Düşünmek, bu kapılardan geçmeye cesaret etmektir. Felsefe, bitmeyen bir yolculuktur; çünkü insan, her cevaptan sonra yeni bir ‘neden’ sorusu bulur. Akıl bu yolda ışık, merak yakıt, sorgulama ise harekettir. Hakikate giden yol düz değildir; bazen duraklar, bazen geri döner, bazen de yeniden başlar. Fakat her arayış, insanı biraz daha bilgelik noktasına yaklaştırır. Gerçek filozof, ‘biliyorum’ diyen değil, ‘anlamaya devam ediyorum’ diyendir.”

A) Metinde geçen felsefi kavramlardan beş tanesini yazınız.

B) Metinde yer alan açıklamalardan hareketle, felsefe ile ilişkili kavramları doğru kullanarak kendi felsefe tanımınızı yazınız.

Defne, teneffüste okul kantininde oluşan yoğun kuyrukta arkadaşlarıyla beklerken adalet üzerine konuşur. Bir arkadaşı, herkesin geliş sırasına göre beklemesinin adil olduğunu savunur. Başka bir öğrenci ise farklı ihtiyaçları olanlara bazı durumlarda öncelik tanınmasının daha hakkaniyetli olabileceğini söyler. Defne önce herkesin aynı sırayı izlemesi gerektiğini düşünür. Ancak arkadaşlarının gerekçelerini dinleyip olası sonuçları değerlendirdikten sonra kendi düşüncesini yeniden gözden geçirir.

2) Defne’nin kendi düşüncesini, farklı gerekçeleri dinledikten sonra yeniden değerlendirmesi felsefi düşüncenin hangi özelliğini gösterir?

Bir üniversitenin felsefe bölümüne başvuran adaylara şu mülakat sorusu yöneltilir:

“Bir bilim insanı, bir ressam, bir din adamı ve bir filozof aynı odada hayatın anlamını tartışsaydı; filozofun ‘Evet, haklısınız; hepimiz aynı şeyi arıyoruz.’ diyerek katılacağı ortak cümle ile ‘Fakat benim yolum sizinkinden farklı.’ diyerek itiraz edeceği cümleler neler olurdu?”

3) Bu mülakat sorusundan hareketle aşağıdaki tabloyu kısaca doldurunuz.

Filozofun Muhatabı	‘Haklısınız, çünkü...’ (Benzerlik)	‘Fakat benim yolum farklı, çünkü...’ (Farklılık)
Bilim insanı		
Ressam		
Din adamı		

Bir sanat galerisindeki hırsızlık olayını araştıran dedektif, olay yeri kayıtlarını ve güvenlik kamerası görüntülerini asistanıyla inceler. Dedektif, şüphelinin olay anındaki konumunu değerlendirirken şöyle der:

“Şüpheli olay anında ya bu odadaydı ya da değildi; bu iki seçenek dışında üçüncü bir olasılık yok. Ayrıca aynı anda hem bu odada hem de başka bir şehirde bulunmuş olamaz. Masadaki bardağın düşüp kırılması da nedensiz gerçekleşmiş olamaz; onu düşüren bir hareket, sarsıntı ya da başka bir etken bulunmalı.”

4) Dedektifin ifadelerinde yararlandığı akıl ilkelerini belirleyiniz. Her ilkeyi metindeki ilgili ifadeyle eşleştirerek kısaca açıklayınız.

Yeni bir teknolojik aleti tamir etmeye çalışan biri, parçaların adlarını ve işlevlerini anlatan kavramları bilmediğinde sorunu zihninde analiz etmekte zorlanır. Ancak konunun uzmanı bir mühendis, sahip olduğu zengin teknik kelime dağarcığı sayesinde sorunu hızla çözümler ve yeni fikirler üretir.

5) Bu örneği dikkate alarak; kelime dağarcığının zengin olmasının bireyin düşünme sürecini nasıl etkilediğini açıklayınız.

Yapay zekâ uygulaması kişiye özel içerikler öneriyor

Sosyal medyada paylaşılan haberde, yeni bir yapay zekâ uygulamasının kullanıcıların çevrim içi ilgi alanlarını analiz ederek kişiye özel içerik önerileri sunduğu belirtiliyor.

Yapay zekâ haberine yapılan yorumlar

1. “Keşke yapay zekâ teknolojileri daha güvenli olsa!”
2. “Yapay zekâ programları, yazılımcıların kurguladığı algoritmalara göre çalışır.”
3. “Lütfen bu uygulamaları kullanırken kişisel verilerinizi paylaşmayın.”

6) Yukarıdaki yorumlardan hangisi önermedir? Önerme olmadığını düşündüğünüz yorumların neden önerme olmadığını açıklayınız.

CEVAPLAR

1) Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

Bir öğrenci hocasına sorar: “Üstat, düşünmenin sonu yok mu? İnsan neden hep bilmek ister?” Hoca bir süre sessiz kalır ve sonra der ki: “Bilmek, insanın doğasındaki susuzluktur. Her bilgi, yeni bir bilinmeyenin kapısını aralar. Düşünmek, bu kapılardan geçmeye cesaret etmektir. Felsefe, bitmeyen bir yolculuktur; çünkü insan, her cevaptan sonra yeni bir ‘neden’ sorusu bulur. Akıl bu yolda ışık, merak yakıt, sorgulama ise harekettir. Hakikate giden yol düz değildir; bazen duraklar, bazen geri döner, bazen de yeniden başlar. Fakat her arayış, insanı biraz daha bilgelik noktasına yaklaştırır. Gerçek filozof, ‘biliyorum’ diyen değil, ‘anlamaya devam ediyorum’ diyendir.”

A) Metinde geçen felsefi kavramlardan beş tanesini yazınız.

Bilgi, Hakikat, Sorgulama, Akıl, Bilgelik, Merak, Düşünme

B) Metinde yer alan açıklamalardan hareketle, felsefe ile ilişkili kavramları doğru kullanarak kendi felsefe tanımınızı yazınız.

- Felsefe, insanın hakikati aramak için yaptığı düşünsel yolculuktur.
- Felsefe, merakla başlayan, akıl ve sorgulamaya dayanan sistemli bir düşünme etkinliğidir.
- Felsefe, hakikati arayan, her cevabı yeniden sorgulayan eleştirel bir düşünme sürecidir.
- Felsefe, insanın kendisini ve evreni anlamaya çalıştığı düşünsel bir yolculuktur.
- Felsefe, düşünceleri temellendirmeyi amaçlayan bilinçli, tutarlı ve sorgulayıcı bir arayıştır.
- Felsefe, ön kabulleri reddeden, akıl yürütmeye ve eleştirel sorgulamaya dayanan bir faaliyet alanıdır.
- Felsefe, insanın varlık, bilgi ve değer sorunlarına rasyonel açıklamalar getirme çabasıdır.

Defne, teneffüste okul kantininde oluşan yoğun kuyrukta arkadaşlarıyla beklerken adalet üzerine konuşur. Bir arkadaşı, herkesin geliş sırasına göre beklemesinin adil olduğunu savunur. Başka bir öğrenci ise farklı ihtiyaçları olanlara bazı durumlarda öncelik tanınmasının daha hakkaniyetli olabileceğini söyler. Defne önce herkesin aynı sırayı izlemesi gerektiğini düşünür. Ancak arkadaşlarının gerekçelerini dinleyip olası sonuçları değerlendirdikten sonra kendi düşüncesini yeniden gözden geçirir.

2) Defne'nin kendi düşüncesini, farklı gerekçeleri dinledikten sonra yeniden değerlendirmesi felsefi düşüncenin hangi özelliğini gösterir?

Refleksif olma

HAYATIN ANLAMI

Bir üniversitenin felsefe bölümüne başvuran adaylara şu mülakat sorusu yöneltilir:

“Bir bilim insanı, bir ressam, bir din adamı ve bir filozof aynı odada hayatın anlamını tartışsaydı; filozofun ‘Evet, haklısınız; hepimiz aynı şeyi arıyoruz.’ diyerek katılacağı ortak cümle ile ‘Fakat benim yolum sizinkinden farklı.’ diyerek itiraz edeceği cümleler neler olurdu?”

3) Bu mülakat sorusundan hareketle aşağıdaki tabloyu kısaca doldurunuz.

Filozofun Muhatabı	‘Haklısınız, çünkü...’ (Benzerlik)	‘Fakat benim yolum farklı, çünkü...’ (Farklılık)
Bilim insanı		
Ressam		
Din adamı		

Filozofun muhatabı

“Haklısınız, çünkü...”

“Fakat benim yolum farklı, çünkü...”

Bilim insanı

İkimiz de insanı ve evreni anlamaya, gerçekliğe ilişkin sorulara yanıt bulmaya çalışıyoruz.

Siz deney, gözlem ve ölçülebilir somut olgularla ilgilenirken; ben varlığın bütünüyle, "neden" sorusuyla ve akıl yürütmeye ilgileniyorum.

Ressam

İkimiz de hayata, insana ve varoluşa dair derin anlamlar arıyor; dünyayı kendi öznel süzgecimizden geçirerek yorumluyoruz.

Ben düşüncelerimi kavramlar ve gerekçeli açıklamalarla ortaya koyarım; siz onları renkler, biçimler ve imgelerle anlatırsınız.

Din adamı

İkimiz de insanın varoluşu ve hayatın anlamı gibi temel sorulara yanıt arıyoruz.

Ben bu soruları akıl ve sorgulamayla ele alırım; siz inanç, vahiy ve dinî öğretilerden hareket edersiniz.

Bir sanat galerisindeki hırsızlık olayını araştıran dedektif, olay yeri kayıtlarını ve güvenlik kamerası görüntülerini asistanıyla inceler. Dedektif, şüphelinin olay anındaki konumunu değerlendirirken şöyle der:

“Şüpheli olay anında ya bu odadaydı ya da değildi; bu iki seçenek dışında üçüncü bir olasılık yok. Ayrıca aynı anda hem bu odada hem de başka bir şehirde bulunmuş olamaz. Masadaki bardağın düşüp kırılması da nedensiz gerçekleşmiş olamaz; onu düşüren bir hareket, sarsıntı ya da başka bir etken bulunmalı.”

4) Dedektifin ifadelerinde yararlandığı akıl ilkelerini belirleyiniz. Her ilkeyi metindeki ilgili ifadeyle eşleştirerek kısaca açıklayınız.

Dedektifin ifadelerinde **üç akıl ilkesi** kullanılmıştır:

- Üçüncü hâlin imkânsızlığı:** “Şüpheli olay anında ya bu odadaydı ya da değildi; bu iki seçenek dışında üçüncü bir olasılık yok.” ifadesinde bir yargının ya doğru ya da yanlış olduğu, ikisinin arasında üçüncü bir seçeneğin bulunmadığı belirtilir.
- Çelişmezlik:** “Aynı anda hem bu odada hem de başka bir şehirde bulunulamaz.” sözü, bir kişinin aynı anda birbiriyle çelişen iki durumda bulunamayacağını anlatır.
- Yeter sebep:** Bardağın “nedensiz gerçekleşmiş olamayacağı”, onu düşüren bir hareket, sarsıntı ya da başka bir etkenin bulunması gerektiği söylenir. Bu, her olayın bir nedeni ya da açıklayıcı bir gerekçesi olduğunu ifade eder.

Yeni bir teknolojik aleti tamir etmeye çalışan biri, parçaların adlarını ve işlevlerini anlatan kavramları bilmediğinde sorunu zihninde analiz etmekte zorlanır. Ancak konunun uzmanı bir mühendis, sahip olduğu zengin teknik kelime dağarcığı sayesinde sorunu hızla çözümler ve yeni fikirler üretir.

5) Bu örneği dikkate alarak; kelime dağarcığının zengin olmasının bireyin düşünme sürecini nasıl etkilediğini açıklayınız.

Zengin bir kelime dağarcığı, bireyin düşüncelerini daha açık kurmasına ve karşılaştığı sorunları kavramlar aracılığıyla çözümlemesine yardımcı olur. Kişi, bildiği kavramlar sayesinde nesneleri ve işlevlerini birbirinden ayırabilir, aralarındaki ilişkileri kurabilir ve olası çözüm yollarını değerlendirebilir. Örnekte teknik terimlere hâkim mühendis, aletin parçalarının görevlerini anlayıp arızanın kaynağını daha hızlı belirlemekte; bu birikim, yeni çözüm fikirleri geliştirmesini de kolaylaştırmaktadır.

Yapay zekâ uygulaması kişiye özel içerikler öneriyor

Sosyal medyada paylaşılan haberde, yeni bir yapay zekâ uygulamasının kullanıcıların çevrim içi ilgi alanlarını analiz ederek kişiye özel içerik önerileri sunduğu belirtiliyor.

Yapay zekâ haberine yapılan yorumlar

1. "Keşke yapay zekâ teknolojileri daha güvenli olsa!"
2. "Yapay zekâ programları, yazılımcıların kurguladığı algoritmalara göre çalışır."
3. "Lütfen bu uygulamaları kullanırken kişisel verilerinizi paylaşmayın."

6) Yukarıdaki yorumlardan hangisi önermedir? Önerme olmadığını düşündüğünüz yorumların neden önerme olmadığını açıklayınız.

Bir cümleinin **önerme** olabilmesi için bir yargı bildirmesi ve doğru ya da yanlış olarak değerlendirilebilmesi gerekir. Bu ölçüte göre **2. yorum önermedir**; yapay zekâ programlarının nasıl çalıştığı hakkında bir yargı bildirir ve doğruluğu ya da yanlışlığı araştırılabilir.

- **1. yorum** bir dilek bildirir. Dilekler doğru ya da yanlış olarak değerlendirilemediği için önerme değildir.
- **3. yorum** kişisel verileri paylaşmamaya yönelik bir rica ve uyarıdır. Bir yargı bildirmediği, emir ya da öneri niteliği taşıdığı için önerme değildir.